

N:o 3.

Af herr **Forssell, Otto**, angående tillägg till 104 § utsökningslagen.

Afsöndring med full eganderätt af jord eller lägenhet från hemman, har, enligt vår samhällsförfattning allt sedan år 1827, icke blott varit tillåten, utan jemväl, efter hvad nogsamnt känt är, rätt ofta förekommit. Afsigten med lagbudet var att bereda kroppsarbetaren och tjenstehjonet, som efter mångårig flit och träget arbete samlat en sparpennning, tillfälle att blifva jordegare och sålunda få sätta foten under eget bord. I de flesta fall har ock en dylik afsöndring bestått i ett eller annat tunnland afrösningsjord, som betalats med en ringa penning, men inom kort tid genom träget arbete förvandlats till trädgårds- och potatisland, samt blifvit försedd med mer eller mindre dyrbar åbyggnad. Dess värde har sålunda inom få år blifvit mångdubbelt större än det pris, hvarför den värdelösa jorden inköpts.

Uppenbart är, att vid köp af dylik afsöndring från hemman afsöndringen icke kunnat eller kan frigöras från de inteckningar, som vid köpet belasta hemmanet. Ty en slik åtgärd, vare sig att den verkställdes af säljare eller köpare, skulle medföra så mycket besvär och tidsutdrägt samt framför allt så stora kostnader, att dessa i de flesta fall skulle vida öfverstiga hela köpeskillingen. Påkallades en sådan åtgärd, skulle derföre hvarje köp af dylik beskaffenhet omöjliggöras.

Häraf följer, att i alla eller nästan alla de fall, då sådan afsöndring skett eller sker, afsöndringen fortfarande är belastad med de inteckningar, som vid köpet funnos i hemmanet, och derföre måste, då hemmanet skall säljas enligt 104 § utsökningslagen, jemväl till inteckningsegarens förmån försäljas.

Tydligt är, att inteckningshafvarens rätt måste respekteras i det fall, att köpeskillingen för hemmanet icke förslår till inteckningens gäldande, och lägenhetens egare får då finna sig i sitt öde. Men nu säger lagen att afsöndringen skall säljas i hvad fall som helst, och således i hvarje annat än nyssnämnda fall till förmån för vare sig den skuldsatte hemmansegaren eller personer, som fått förmånsrätt i hemmanet efter det afsöndringen skedde.

Att detta icke är rättvist eller billigt torde vara uppenbart för en hvar, allra helst om man besinnar, att det härvid gäller icke blott köpeskillingen för den sålda jorden utan jemväl värdet af alla de under en lång följd af år derå nedlagda kostnader och förbättringar.

Jag tvekar derföre icke att föreslå ett tillägg till vår lag, hvarigenom en slik orättvisa och obillighet förebyggas.

En invändning mot förslaget, som icke läser uteblifva, torde dock böra bemötas. Denna invändning går ut derpå, att förslaget ej bör hafva så kallad retroaktiv verkan, utan endast afse sådana fordringar, som hädanefter erhålla förmånsrätt i hemmanet. Det är dock en vedertagen rättsgrund i vår och alla andra samhällsförfattningar, dels att ingen har rätt att betala sin skuld med andras egendom, dels ock att ingen inteckningshafvare har rätt att för sin fordran få betalning ur annan egendom än den, hvari hans inteckning blifvit beviljad. Mången domare torde ock måhända med tillämpning af dessa grundsatser tillbakavisa hvarje anspråk i ty fall mot jordens eller lägenhetens egare samt förklara nu framlagda förslag endast vara en onödig lagförklaring. Ser man saken från denna synpunkt; så läser ock talet om retroaktiv verkan helt och hållet förfalla.

Nu är emellertid olyckan den, att 104 § 1 mom. utsökningslagen är, i uppenbar strid mot nyssnämnda båda grundsatser, så tydligt och klart redigerad, att åtminstone en executor icke kan undgå att tillämpa den på det fall, hvarom fråga är. Det torde derföre blifva nödigt att antingen omskrifva det 1:sta mom. i 104 § eller ock att göra ett tillägg dertill.

Jag har föredragit den senare utvägen, och föreslår derföre att Riksdagen vill för sin del besluta följande tillägg till 104 § i utsökningslagen:

Säljes hemman, hvars innehafvare derifrån till full ego afsöndrat jord eller lägenhet, på sätt särskildt är stadgadt, då skall, ändå att den jord eller lägenhet må gemensamt med hemmanet häfta för deri befintlig äldre inteckning, sådan jord eller lägen-

het icke säljas, utan så är, att köpeskillingen för hemmanet ej förslår till fulla gäldande af slik inteckning, eller afsöndringens köpare i köpehandlingen åtagit sig att gemensamt med säljaren ansvara för betalning af inteckningen.

Stockholm den 19 januari 1888.

Otto H. Forssell.

N:o 4.

Af herr **Forssell, Otto**, med förslag till ändrad lydelse af 11 § i ansvarighetslagen för statsrådets ledamöter den 10 februari 1810.

Då nu gällande ansvarighetslag författades, kunde icke det fall inträffa, att Riksdagens verksamhet afbröts och upphörde, innan frågan om statsrådets ansvarsfrihet hunnit af Riksdagen slutligen prövas och afgöras.

Nu mera, sedan Konungen erhållit rätt att upplösa riksdag, har, som känt är, en sådan händelse redan inträffat. Det torde därför blifva nödigt att genom ett tillägg till 11 § i ansvarighetslagen afskaffa den motsägelse, som nu finnes emellan nämnda lag å ena och nu gällande riksdagsordning å andra sidan.

I sådant syfte föreslår jag, att 11 § i ansvarighetslagen må erhålla följande förändrade lydelse:

Bih. till Riksd. Prot. 1888. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 1 Häft.